

«БЕСҚАЛА» САХНАСЫНДА – АБАЙ

Түби бир тууысқан түркий халықтардың дүньясында Абай өз алдына дара тұлға болғанын өткен бир-еки жыллықта ғана ЮНЕСКО-ның қарары менен пүткіл дүнья жүзи жәмийетшилиги оның тууылған күніне 150 жыл толыуын үлкен салтанатлар менен байрамлаған уақытлары билгендей болды. Усы есаптан Өзбекстан хәм Қарақалпақстан халықлары турмысында да бул юбилей үлкен уақыя ретінде белгиленгени еле ядымызда. Данышпан-шайыр, философ, ағартыушы Абайды дүньяға Мухтар Әуезов танытты ма ямаса Мухтар Әуезовты уллы Абай танытты ма?! Белгиленіп өтилген юбилей күнлери усы хаққында көп пикирлер айтылды, бул пикирлер еле жалғаса беретугы шығар. Бизің жерлесимиз белгили режиссер хәм драматург Айладур Өтәлиевтиң өз төрегинен жазылған хәм жақында ғана сахналастырылған «Абай» музыкалы драмасы мине усы уллы ағартыушы философтың биз билмейтуғын төреплерин жөне де тереңирек айтып беріуге арналған. Айладур Өтәлиевтиң өзи жазып хәм сахналастырған бул драмасы соңғы екіүш жылдан берли хәрекет етип турған «Бесқала» қазақ миллий театрының сахнасында тамашағойлерге инам етилди.

Бары-жоғы бес адам менен кем дегенде 40-50 актер ойнайтуғын үлкен спектакльдиң жүгин бул театрдың аз санлы ағзалары уллы шайырдың өрманларын, философиялық ой-пикирин тамашағойлерге жеткерге билиуде өзлериниң үлкен актерлық шеберликлерин көрсеткен. Бир ғана фортепьяноның өзи оркестрдиң хызметин атқарып тур. Соның ушын да пианистка Эльмира Мухаммедованың жоқары көнигелигин айрықша атап өткен орынлы болады.

Абай ролиндегі соңғы жыллары ғана танылып қиярған талантлы артист Халипа Нағымбаев оның адамгершилик, гуманизм усаған философиялық ойларын дурис бағдарда көрсете билип, келешегинен үлкен ұмит күттіретуғын актер екенлигин танытты. Ал, Айгерим ролин атқарған Нәкиссти Ж.Шаму-

ратов атындағы музыкалы училищені тамамлаған қарақалпақ қызы Гүлайда Ембергенованың атқарушылық шеберлигине қарағанда бул еки халықтың егиздиң сыңарындай тууысқанлығын жөне өз-ара сөйлеу атқарушылық шеберликлери бирин бири байытатуғының гүясы болды. Хақыйқатында Айгеримнің өзи өмиринде өжайып қосықшы болғанын билемиз. Оның атқарған нама қосықларын Абайдың өзи де сүйіп тыңлағаны оқыушыларға таныс. Соның ушын да Гүлайданың хәр бир хәрекетинен өжайып, уллы Мухтар Әуезов сүүретлеген Айгеримди көз алдымызға әкелди. Мине, театр өнериниң құдирети деп усыны айтсақ арзыйды.

Сөмен болыс ролинде сахнаға биринши рет шыққан аспирант артист Исенғали Дауытов жүде жақсы сахналық өнер көрсетти. Оның шеберлиги де төжирийбелі, ысылған актерлардан кем болған жоқ.

Ал, улыума музыкалық драманың авторы А.Өтәлиев шебер режиссер болуы менен бирге, ол Төкежан ролинде сахнаға шықты. Бул оның көп жыллардан берли сахнаға биринши шығуы болды. Қанша айтқан менен талант хәм шеберликтің аты шеберлік-ғой, ол тез-тез сахнада көринбегени менен усы реттегі театрдағы жүзлесіуі еле оның дәретіушілик өсиі жолында екенлигин көрсетти. Буган шекем Ерназар Алакөз, Әмир

Темур аталарымыз туұралы көриушілерде жақсы ат қалдырған драматургтың бул шығармасы хәм атқарушылығы оның еле де болса тынымсыз излениуде жөне өзин өнерге арнаған талантлы адам екенін дәлиллейди. Ал, Абайдың ақлығы болып ойнаған Мейрамгүл Нағымбаева азғана уақыт тамашағойлер алдында көриніуі менен бизің жас талант ийелеримиздиң өсип қиятырғанын аңлатқандай болды. Улыума спектакльдиң динамикасы, уақыялардың рауажланып кем-кемнен мақсетке қарай бағдарланыуы жөне философиялық ой менен жуумақланыуы тамашағойлерде жақсы тәсір қалдырды. Улыума атқарушылардың шеберликлери көниге артистлерден хәшқандай дәрежеде кем емеслигин көрсетти.

Өзбекстан Президенті И.Ә. Керимовтың «Биз экономиканы деп халықтың рууый тәрбиясын ұмытпауымыз керек» деген сөзиниң усы жерде оғада орынлы айтылғанын түсингендей болды. Түби бир тууысқан хәм үлкемизде бурыннан бирге жасап жөне ауызбиршиликли мийнет етип атырған қазақ халқының бул миллий театры дәрежесинде сахналастырылған «Абай» музыкалы драмасы өзли-өзимизди танытқандай жөне бир мөрте тууысқанлығымыздың терең тамырларын көрсетти.

Республикалық кәсіплик аұқамлары имаратының саулатлы клу-

бында сахналастырылған бул шығарманың еле сахналық безеліуі, актерлардың кийиніуі хәм тууысқан қазақ халқының миллий турмысы менен дәстүрлерин хәр төрепте тереңирек таныстырууда, өлбегте техникалық кемшилликлери баршылық. «Көш жүре келедүзеледи» дегендей, республика мәдениет министрлиги хәм бир қатар исбилерменлер театрдың халықтың хәр күни барып мәдениет дем алатуғын нағыз орайына айландырууда жәрдем береді деп ойлаймыз. Сол уақытлары пайтахтымыз театр жәмийетшилигиниң жөне бир мәдениет орай менен байлытуғынына мақтанатуғын боламыз.

«Абай» музыкалы драмасының тамашағойлерге дәслепки көрсетілуіне Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кеңесиниң комитет баслығы Б.Әбдикамалов қатнасты хәм дәретіушілик жәмәәт ағзаларына табыслар тиледи.

«Бесқала» театрының дәслепки басланған сәтти көдемине хақ жоқ тилеймиз.

Қ.ЕРНИЯЗОВ.
СҮҮРЕТТЕРДЕ: Абай ролинде (солдан оңға қарай) Халипа Нағымбаев хәм екінши сүүретте Айгерим ролинде Гүлайда Ембергенова.

Б.АЛЛАШЕВтың түсірген сүүретлери.